

شهرشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
مركز جمع علوم انسانی

ایندز، رسانه و مسؤلیت‌ها

امیر حسین پیش‌آهنگ

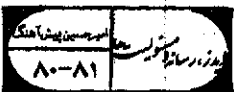
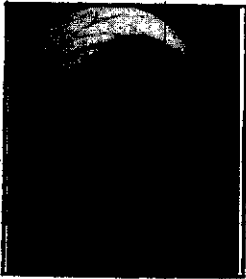
نقش رسانه‌های دینی در پیشگیری از ایندز

این نام بر پوسترهایی نقش بسته بود که مدت‌ها در شهر مقدس قم در برابر دیدگان مردم، عوام و خواص قرار گرفته بودند. نام سخنرانان همایش یک روزه، کنجکاوی کسانی که کمترین آشنایی با حوزه رسانه را داشتند بر می‌انگیخت و این به جز اهمیت همایش برای اهالی رسانه می‌توانست از رویکرد جدی به مقوله ایندز و رسانه در میان جمعی از نخبگان کشوری و آن هم در شهر مذهبی قم حکایت کند.

طبق برنامه همایش باید ساعت ۸ صبح پنجشنبه در تالار موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) در قم برگزار می‌شد. ساعت ۸ صبح، سالن همایش مملو از جمعیتی شش نفری بود! حجت الاسلام انواری، دکتر قیاض و دکتر آشنا که سخنرانان اصلی جلسه بودند به همراه مجری جلسه محمد حسین رحایی‌نور و البته مسئول هماهنگی جلسه و من کاتب. جلسه یک ساعت به تأخیر انداخته شد تا شاید ظرف این یک ساعت کسی یا کسانی ضرورت اهمیت بحث ایندز را دریابند و برای پیشگیری از فاجعه‌ای بس گران و دردناک در جلسه حاضر شوند پس از گذشت ساعتی، جمعیت جلسه دو برابر شد و چند خبرنگار و تصویربردار و یکی دو دانشجو بر شلوغی جلسه افزودند. در نهایت جلسه ساعت ۹ صبح با ۱۲ - ۱۰ نفر از حاضرین آغاز شد.

در ابتدا حجت الاسلام انواری به ایراد سخن برای حاضرین پرداخت و عوامل بازدارنده ایندز را از منظر خود برشمرد. وی با بیان این مطلب که همواره پیشگیری بهتر از درمان است به این نکته ظریف اشاره کرد که درباره ایندز، پیشگیری تنها راه درمان است. وی حجاب، عفت و پاکدامنی و کنترل روابط میان دختر و پسر را به عنوان

● حجت الاسلام انواری

راهکارهایی برای پیشگیری از ایندز مطرح کرده و اذعان داشت در جوامعی که این ارزش‌های دینی پررنگ‌تر باشند، ایندز رنگ کمتری پیدا می‌کند. حجت الاسلام انواری با بیان این مطلب که نمی‌توان و نباید غریزه جنسی را در انسان و جامعه از بین برد، هدایت غریزه جنسی توسط افزایش دانش و آگاهی افراد را بهترین شیوه پیشگیری از عامل جنسی ایندز دانست که از افراط و تفریط به دور و در مسیر اعتدال است.

او در پایان به دیگر عوامل ایندز چون اعتیاد تزریقی اشاره کرد و دقت در گزینش دوستان را اولین قدم برای پیشگیری از آن دانست.

سپس دکتر ابراهیم فیاض دومین سخنران جلسه به تبیین رابطه رسانه، دین و ایندز پرداخت. وی در آغاز، ایندز را یک پدیده اجتماعی و نه صرفاً پزشکی معرفی کرد که ناشی از عدم آموزش‌های درست جنسی است. به گفته دکتر فیاض زمانی که کشوری شروع به رشد و توسعه می‌کند، به واسطه ساختار شکنی‌های ناشی از توسعه بسیاری از بنیان‌ها به هم می‌ریزند و این، ریسک‌پذیری را بالا می‌برد. به همین دلیل خطر آن کشور را تهدید می‌کند تا زمانی که خلاقیت آغاز شود.

به بیان دکتر فیاض، توسعه تنها در ساختار اجتماعی روی نمی‌دهد بلکه در انسان‌ها اتفاق می‌افتد و در مسائل جنسی موجب خودآگاهی جنسی می‌شود تا جایی که این خودآگاهی جنسی، امروز به مهد کودک‌ها نیز راه یافته است.

دکتر فیاض بالا رفتن مطالبه جنسی را اولین ثمره خودآگاهی جنسی معرفی کرد و ایران را به عنوان کشوری در حال توسعه، در وضعیتی بحرانی به لحاظ جنسی دانست. سپس دکتر فیاض به کارکردهای دین برای مقابله با این مسئله اشاره کرد و کار اصلی دین را مشروع‌سازی روابط جنسی عنوان کرد.

ایشان با تفاوت قائل شدن میان مشروع‌سازی گناه و مشروع‌سازی عمل، یادآور شد که مردم همیشه با دین احساس مشروعیت می‌کنند. استاد دانشگاه و مردم‌شناس برجسته کشور با اشاره به

ازدواج موقت گفت:

عمل جنسی باید با معرفی الگوی مشروع، مشروع‌سازی شود نه این‌که با شکستن قبح گناه، مشروع گردد.

وی ازدواج موقت را بسته‌ای معرفی شده از سوی رسول خدا دانست که برای تقویت بنیان‌های خانواده معرفی شده بود، ولی متأسفانه آن‌چه امروز به نام ازدواج موقت عرضه شده است، رقیبی برای خانواده و ازدواج دائم است.

وی در توضیح این اتفاق گفت:

دلیل این موضوع آن است که در واقع روش‌های سکس‌غربی و الگوی غربی روابط جنسی با عنوان ازدواج موقت مشروعیت یافته است و این همان مشروع‌سازی گناه است و نه عمل.

دکتر فیاض با بیان این باور غلط اجتماعی که گناه مساوی لذت است و در عمل مشروع لذتی نیست، تقویت اخلاق و تقوی از گناه را کارکرد دیگر دین برای پیشگیری از این‌ها برشمرد و گفت: دین باید نسل جوان را با تقوی ساخته و لذت ترک گناه را در جامعه ترویج نماید.

دکتر فیاض در ادامه به اشتباه تاریخی پاره‌ای از روحانیت اشاره کرد که به نام روشنفکری دینی بر طبل ارضاء مشروع می‌کوبیدند و بر ارضاء جنسی مشروع تأکید می‌کردند، وی در این باره گفت:

تأکید بر ارضاء حتی مشروع نیز می‌تواند تقوی را از بین ببرد. روحانیت امروز بیش از هر چیز باید بر عقلانیت اجتماعی و تقوای دینی تأکید کند.

در این لحظه دکتر فیاض با اشاره به حاد بودن مسئله این‌ها در ایران و جهان و حضور الزامی و استراتژیک روحانیت برای پیشگیری از یک فاجعه بشری، خالی بودن سالن همایش را نشان یک اشتباه تاریخی دیگر روحانیت در غفلت از یک پدیده حساس اجتماعی و دینی دانست که اگر هر چه زودتر بیداری لازم در این باره اتفاق نیفتد، روحانیت شیمه برای سال‌ها به آنزوا کشیده خواهد شد.

دکتر فیاض با اشاره به عدم استقبال از چنین همایشی گفت:

پداسست که هنوز راه درازی برای بیداری جامعه در پیش رو داریم.

وی بیداری در میان خواص جامعه را اولین گام در مسیر توسعه دانست و ضرورت برنامه‌ریزی برای این مهم را یادآور شد و در پایان گفت:

برنامه‌ریزی اجتماعی برای آن است که ریسک‌پذیری در مسیر پیشرفت را کاهش داده و مسائل اجتماعی ناشی از توسعه را تقلیل دهد.

سومین سخنران همایش دکتر حسام‌الدین آشنا، سخن خود را با اشاره به وضعیت اینز در ایران آغاز کرد و گفت:

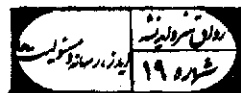
فعلماً جمعیت بیماران اینز در ایران زیر ۱٪ است و دارای رشد جسمانی است، ولی اگر این آمار به ۲٪ برسد رشد آن وارد سیکل تصاعدی شده و دیگر قابل کنترل نخواهد بود.

به گفته دکتر حسام‌الدین آشنا، براساس برآوردهای صورت گرفته در کشور که براساس پروتکل سازمان ملل متحد محاسبه شده، تعداد موارد ابتلا به HIV تا سال ۱۳۸۴، بین ۶۰ تا ۷۰ هزار نفر تخمین زده می‌شود که تا پایان سال ۱۳۸۵، ۱۸۲۷ نفرشان فوت کرده‌اند. ایشان با بیان این مطلب گفت:

با سرعت فعلی رشد اینز در ایران احتمالاً ۵ سال طول می‌کشد تا به جمعیت چهار درصدی و رشد تصاعدی اینز برسیم و این تنها فرصت باقی‌مانده برای مبارزه با اینز یا ریشه‌کن کردن آن است.

وی از این دوران به عنوان دوران خاموشی یا غفلت یاد کرد که اگر از آن استفاده نشود دیگر فرصت را از دست خواهیم داد. دکتر آشنا تأکید کرد در ۵ سال آینده عامل بیشترین مرگ و میر در جهان اینز خواهد بود که بیشتر در کشورهای کم درآمد یا با درآمد متوسط مانند ایران رخ خواهد داد و با توجه به این که بیشتر مبتلایان این ویروس سرمایه‌های اصلی کشور، جوانان و

دکتر حسام‌الدین آشنا

نوجوانان می‌باشند، رشد این بیماری در جوامع، مختل کننده رشد و توسعه خواهد بود.

دکتر آشنا سپس به نقش روحانیت دینی در مبارزه با ایندز اشاره کرد و گفت:

جایگاه روحانیت دینی در مبارزه با ایندز در جهان ثابت شده است و امروزه بسیاری از طرح‌های مقابله با ایندز از طرف محافل دینی هدایت شده و با همکاری آنان صورت می‌گیرد.

وی خواستار حضور هر چه سریع‌تر و قوی‌تر روحانیت در ایران برای مقابله با این ویروس شد و گفت:

یکی از اصول موفقیت در مهار ایندز در هر کشور، همکاری و مشارکت همگی سازمان‌ها، نهادها، جامعه مدنی و افراد تأثیرگذار است.

دکتر آشنا به حرکت مراکز و محافل دینی در غرب و نیز آفریقا به عنوان قاره‌ای اسیر ایندز اشاره کرد و تأثیر این جریان‌ها را در کاهش ابتلا به ایندز بسیار مثبت ارزیابی کرد. وی سپس به معرفی چند کتاب منتشر شده از سوی محافل دینی در غرب و آفریقا پرداخت و گفت:

از آن جایی که جای خالی چنین کتابی با رویکرد متناسب فرهنگ اسلامی و ایرانی احساس می‌شود، کتابی در این زمینه نوشتیم به نام راهنمای عمل که مخاطب آن روحانیون و مبلغین دینی هستند.

دکتر حسام‌الدین آشنا موضوع این کتاب را راه‌ها و روش‌های پیش روی روحانیون در مواجهه با ایندز عنوان کرد و این کتاب را راهنمایی برای حضور روحانیون در جبهه مقابله با اچ. آی. وی توصیف کرد.

وی ضمن توصیه به مطالعه این کتاب، آن را ناکافی و تنها آغازی برای حرکتی اصولی و مبتنی بر برنامه در پیشگیری از گسترش ایندز در ایران دانست و خواستار آن شد که علماء، روحانیون، اساتید دانشگاه‌ها و نویسندگان این مسیر را ادامه دهند و اجازه ندهند حرکتی که شروع شده، ایتر بماند.

ایشان در پایان از محافل علمی، پژوهشی، پزشکی و همچنین دانشجویان و دانشگاهیان به

خاطر عدم توجه به چنین مسئله حساسی گله کرد و وظیفه آنان را بسیار سنگین‌تر از آن‌چه امروز انجام می‌دهند، دانست.

وی حضور صدا و سیما را در این جریان مهم پرشمرد و ابزار امیدواری کرد برنامه‌های مربوط به اینز و ایجاد آگاهی‌های لازم در مردم تنها محصور در روز یا هفته اینز نباشد و در همه سال و به صورت منظم ادامه یابد.

آخرین برنامه همایش قرار بود به صورت پرسش و پاسخ میان حضار و اساتید مدعو برگزار شود ولی به دلیل استقبال بسیار زیاد!! به صورت نشستی مشترک درباره راهکارهای مبارزه و کنترل اینز برگزار شد و هر یک از سخنرانان سعی کردند به این پرسش فرضی پاسخ دهند که در مبارزه با اینز چه کسی مسئول است؟

دکتر فیاض با اشاره به این مطلب که فساد اخلاقی مهمترین عامل رشد این بیماری است گفت:

کار دولت مبارزه با فساد نیست بلکه کار اصلی دولت مبارزه با فساد است و مبارزه با فساد کار روحانیت دینی است.

دکتر آشنا نیز با نظر به نقش خانواده و والدین در آموزش نسل نو گفت:

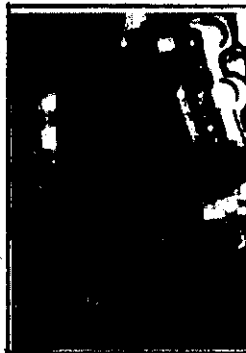
نوجوانی که آموزش‌های لازم زناشویی و مهارت‌های اخلاق جنسی را در خانواده آموخته باشد ایمن خواهد بود ولی آموزش خانواده یعنی پدر و مادر در خود خانواده صورت نمی‌گیرد.

وی در ضمن نظریه اقتباس را صحیح‌ترین روش در مبارزه با اینز عنوان کرد و گفت:

راه‌حل‌های مکتبی با مطالعه تجربیات دیگران و توجه به مقتضیات بومی صورت می‌گیرد.

حجت‌الاسلام انواری نیز در پاسخ به پرسش مفروض گفت:

هر کسی کاری از دستش برمی‌آید متولی امر است و البته آموزش و پرورش، حوزه‌های علمیه، صدا و سیما، وزارت فرهنگ و دانشگاهها وظیفه‌های به مراتب سنگین‌تر از وزارت نیرو یا جهاد کشاورزی دارند.

همایش نقش رسانه‌های دینی در پیشگیری از اینتر با صدای اذان ظهر به وقت شهر مقدس قم در حالی خاتمه یافت که نمازخانه مقابل تالار در همان لحظه پذیرای بیش از هفتصد نمازگزار شد که از خطر ایندز هیچ نمی‌دانستند

ژوئیه‌شگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی

